

Novinky z výstaviště.

Vášeň stavby, prokřídlené na výstavišti, jsou ovšem jen časové, lehké a proto nepřekvapuje správa, že výstavní budovy jsou ve stavu chatrném, až posud výstava ještě ani nepočala. Zejména to platí o střeších, kteréž jsou jako ležata. Za posledního střídavého počasí, následkem ohromného množství sněhu na budovách výstavních ležícího a průběhem posledních dešťů se stav střešů jen zhoršil a dovnitř vnikající voda způsobila značné škody. K opravám nemůže se dříve přistoupiti, až nastane příznivé počasí.

Ohromná železniční budova nalézá se ve stavu nejménějším. Snih roztál částečně a voda pokryla střešinu a veškeré horní ozdoby a zmrznuvši náhle, svírá celou budovu ve svém ledovém objemu, skýtající budově ránu ledů, jež v ledovém severním moři k přesimování osouzena jest.

Národohospodářská budova jest častým mokrem valně poškozena. Hlavní část poměrně uchována v dobrém stavu, pavilony jsou v pravé povodni. Ledu leží místy až na několik palcův a pobled na různé vřtavy mčených mrazů při svitu slunce jest imposantní.

Střešná dopravní budova jest ve stavu nejhorším. Práce zevní nebyla dokončena, neboť led a snih zamezil dokončení práce. Na místo pracujících sil nastoupila voda a led, kteréž zhoubně na ty krásy okras a překrásnou mosaikou platformu působily.

Vnitřek budovy má být nově natřen.

Zahradnická budova není daleko v tak poškozeném stavu jako budova dopravní. Na omítce objeviti lze šetrbinu za šetrbinou, některé i objemu většího, na podlaze nalézá se pravá louž vody. Pavilony nejsou na tom lépe. Japonci přinesli si něco květin pro výstavu a umístili je v jednom pavilonu. Květiny byly důkladně vodou namáčeny a vydávaly příjemnou vůni do všech koutův budovy.

Na 122 místech vnikla voda do budovy žen a zanechala znatelné stopy na natřených stěnách. Na 36 místech tekly pravé potoky od stropu na podlahu.

Rybářská budova jest celkem v dobrém stavu. Vnitřek vypadá rozkošně a byl nově natřen teprve před několika dny.

Na 21 místech stála voda na podlaze a poškodila na některých místech krásné malby nástěnné než nikoliv značně.

Led pokrývá přes polovinu vládní budovy. V neděli v noci nežli ona nehoda vodní a ledová budovy stihla, dopraveno bylo něco výstavních předmětů z Washingtonu a šťastnou náhodou umístěny byly v suchu, takže byly před poškozením uchráněny.

Budova havřív a elektrická nalézá se celkem v dobrém stavu. Něco málo práce schází a práce bude dohotovena.

Strojnická budova není sice před poškozením uchráněna, není ale tak daleko poškozena, jako budova dopravní. Část, kde umístěny stroje elektrické, byla od zhoubného vlivu vody ušetřena.

Budova státu illinoisského není v lepším stavu nežli ostatní budovy hlavní.

C. k. priv. rak. zem. banka hodlá zříditi na výstavišti filiálku. Banka pobnuta byla k tomu tím, že uznává být velmi důležitým pro zájmy země i vystavovatelů, aby zde byl nějaký domácí peněžní řád, na nějž by se příslušníci Rakouska obraceli a jemuž by peníze telegraficky zasílány býti mohly. Vyjednávají se již o koupi domu pro odvětví banky a koupě svěřena komisi. Dům ten bude státi blízko výstaviště.

Budovy tovární a svobodných umění a jich zveřejněk byl tak dalece celý hotov, než vnitřek jest z většiny dlu nedokončen. Troje železniční koleje vedou podél budovy směrem od jihu k severu a úroňky jsou k dopravě nestožených dosud výstavních předmětů. Skorem na 800,000 stop místa zaujmu dopravené předměty, k jichž rozložení jest již čas nejvyšší, má-li práce do 1. května býti hotova.

Budova státu Vermont.

Vermont bude mít budovu, která vpravdě má reprezentovati stát a jeho mramorové lomy. Jest totiž zbudována z modrého, bílého a jinobarevného mramoru, většinou z West Rutlandu. Stavba tato bude mít jedno poschodí a zhotovena bude ve slohu "Queen Anne".

Budova státu Vermont.

Hlavní Hmsy, nádherná okna a mohutné dubové dveře se právě polírují a uměle vyzobávají. Plán pro tuto budovu byl navržen a zhotoven stavitelem Jarvis Huntem z Weatherfield, a náklad uhradil 100 vynikajících občanův. Budova bude vyznamenáváti se několika zvláštnostmi.

Budova státu Arkansas.

Arkansas jest jediným snad státem, který honositi se může na výstavišti budovu, pro niž navrhla plán žena. Tou ženou jest Miss Jean Loughborough, jejíž plán přijat a schválen byl od arkansasského výboru; než za nedlouho na to vdala se za Mr. Frank M. Douglas a bydlí přítomně v Chicagu.

Budova státu Arkansas.

Studovala stavitelství v Chicagu a její návrh pro budovu Arkansasu byl jediným mezi tolika kompetentí, vynikajícím skladbou krás, jednoducho- stí a pohodlí. Budova tato číň dojem přítulnosti a bude pýchou návštěvníků výstavy z Arkansasu.

Nový pomník pro Chicago.

Chicago stará se všemožně, aby vyzdobilo se všestranně pro světovou výstavu, aby dojem pro hosti byl uchvacující, trvalý a příjemný. K mnoha krásným pomníkům řadí se čestně překrásný dar George M. Pullmana, připomínající na hromadné povraždění Fort Dearbornské posádky, dne 15. srpna 1812. Za oné aféry Black Partridge, jenž byl v pravdě "noble red man" zachránil život mladé ženě poručíka Helma před divochem, jenž zasaditi jí chtěl svým tomahawkem smrtelnou ránu; a událost tato byla podnětem Carl Pohl-Smith k utvoření této překrásné skupiny.

Nový pomník pro Chicago.

V zadu za těmito třemi zobrazen jest Indián vraždil dra. Van Voorhisa a na straně leží děcko, očekávající v dětské smrtelné úzkosti smrtenosnou ránu. Tím způsobem nalézáme zde šest figur, a jednání jejich jest věrně zobrazeno, jako živé, až to sečna jinak hrůzoplná. Bronzová skupina stojí na tvrdé žule, jest deset stěvků vysoká a osm stop při čtyřech stopách a sedmi palcích. Umístěna jest na rohu 18té ulice a Calumet ave. Na tomto místě povražděno bylo vřechu jmenovaného dne od Pottawatomů za vojny, dvě ženy a dvanáct nemluvňátek.

Český národ.

Jeho politické a kulturní snahy. Historický náhled o oprávněnosti českého národa na svobodu.

Uprostřed Evropy, mezi velikými říši Ruskem, Německem, Francií, Itálií a Tureckem rozložena je říše rakouská.

Z prvu uvedené státy jsou národnostně jednotné, Rakousko však je směs států a zemí různojazyčných. V dobách starších bylo v oblasti nynější říše Rakouské množství menších států, kteréž každá sama o sobě tvořily samostatný, svéprávný celek s vlastním panovníkem. Největší a nejmocnější mezi těmito královstvími a knížectvími byly stát český, království, a stát uherský.

Založení českého státu spadá v druhou polovici pátého století.

V době stěhování se národů, pohnula se větev, již 1500 let před Kr. říjetho, velikého, na východě sídlícího kmene slovanského a stěhovala se z původní vlasti své na západ.

Tehdáž zaujímali Slované všecky země, kde je nyní rozložena severní část Německa: Na Labi až k ústí, na Sále i v severních Uhrách hlaholila řeč slovanská. — Čechové, část velikého kmene slovanského, usadili se u pramenů Labe a v počtí jeho prvních přítoků Vltavy a Ohře.

Zprvu nebyl to národ jednotný: měli sice jazyk jeden, ale drobili se v rody, kteří dle náčelníka zvali se Lučané, Důdlebi, Pražané atd.

Čechové sami po vůdci jménem "Čech", zvali se Čechové.

V dobách pozdějších, ohrožování národy stále ještě se stěhujícími, a národy divokými především Avary, Němci a Franky, uznali čestí rodové potřeby toho, aby se pro společnou ochranu sloučili aspoň v čas války ve formální celek, jehož náčelníkem byl (ovšem jen v době války) kníže, vlastně pohlavár nejmocnějšího kmene Pražanů.

Tote formální sdružení, dalo základ ku sloučení se všech rodů českých v jediný, nedílný celek, kterýž potom byl zván knížectví české.

První doba knížecí, jako skoro u všech národů, tak i u Čechů byla báječná, byla to doba, z níž zachovaly se jenom pověsti.

Ale i tyto pověsti líčí již boje, kteréž Čechové, národ jinak mírumilovný, musil podstoupiti.

Vystupující tu především boje s tvory, kteréž statečný Čechů vůdce Samo zarazil na vítězném postupu do zemí západních a tím zachránil celý západ evropský před prvními divokými cizozemskými hordami.

Leč vděku za to nedocílil národ český.

Byl napadán od těch, kterým posloužil, od německých i franských vojsk.

Doba knížecí potrvála v Čechách až do roku 1197., kdy Přemysl I. stal se zakladatelem nového státu českého, totiž království. Již před tím sice zván byl kníže Vladislav II. králem, však trvale titul královský Čechům se udržel až do Přemysla.

Titulu královského dostalo se Čechům od císařů římských za vydatnou, častou i spásitelnou pomoc proti nepřítelům. Účelem řádků

těchto není líčiti historii národa českého, neboť historie vyžadovala by ohromného místa. Proto nelze nám vypočítávati knížata a krále české. Podotýkáme pouze, že nejstarší panující rod v Čechách byl rod Přemyslovců, který panoval v Čechách přes 500 let (od Přemysla, knížete v druhé polovici 9. století, do r. 1306.)

Po Přemyslovcích, z nichž poslední již nosili titul králů, nastoupili rodové jiní, cizí, protože Přemyslovců po meči vymřeli.

Spojitosť s cizími rody udržovala se v Čechách v rodině vládařské po přelích. Počaly ji Anna a Eliška, sestry posledního Přemyslovice, krále Václava III., a od nich spletitá osnovou udrželo se počaté spojení až do dob císařství rakouského.

Prato lze české kněžny právem zváti původní zeměpanských rodů v Čechách.

Rody, které krátce i dle v Čechách panovaly jsou: Korutanský, Lucemburský, polský Jagaillovský a poslední Habsburský. Všecky po přelích jsou navzájem spřízněny. Habsburský dostal se na stolce český kněžnou Annou, sestrou Ludvíka krále českého a uherského, provdanou za Ferdinanda I. z rodu Habsburského.

Po smrti Ludvíka, krále českého a uherského v nešťastné bitvě na Moháči, činil totiž švakr zensulého, Ferdinand nároky na trůn český (ani synové ani dcery nezůstali) a tak roku 1526. svobodnou volbou stavů českých za krále českého zvolen byl.

Ferdinand I. byl tehdejší panovníkem obojího Rakouska, Štýrska, Korutan, Krajiny, Přimorí a Terstu; později i v Uhrách a v Chorvatsku byl, od řádné svolaných sněmů prohlášených králem. Spojení těchto zemí pod svou vládou stal se zakladatelem říše Rakousko-uherské.

V uhrách ovšem ještě dlouho o uznání své, co král zápasil, ale i tam konečně po letech došel korunovace.

U Ferdinanda I. počínají první důležité nitky státního práva českého, co hlavního bodu úmluvy mezi rodem Habsburským národem českým. Dobrovolnou volbou Ferdinandou, vešli totiž Čechové se spojení s Habsburky a vešli v ně dříve než Uhři.

Při této dobrovolné volbě, však nevydali nikterak své země novému panovníkovi bez výsad, kterých před zvolením vyhládnutý panovník šetřiti se navzájem slavně zavázati musil. Výsady ty obsaženy jsou podnes v českém státním právu, a my dále je uvádíme.

Na tyto výsady a práva, proč než korunování byli, všichni panovníci od Ferdinanda I. přísahali, výsady ty tvořily podmínku nového nastolení panovníkova.

Marie Terezií, císařovnou rakouskou z rodu Habsburského stala se v panovníckém rodě změna. Císařovna tato zasnoubila se s Františkem I. vojvodou Lotrinským a od té doby po dnešní den vládne nad Čechy rod Habsbursko-Lotrinský. Trůn český jak vidno, přešel tu opět v nové rodové spojení po přelích. Převod vládařských práv v Rakousku na Marii Terezií stal se zvláštním zákonem, schváleným všemi říšemi a nazvaným pragmatická sankce.

Sněmově všech zemí dobrovolně uznali za právo, aby když mužských potomků nebylo, nastoupila na trůn dcera císařovna Marie Terezie.

Pragmatická sankce však české státní právo uznati musila a také je potvrdila.

Králové českí z rodu habsburského vůbec byli vždy horlivými obránci samostatnosti koruny české.

Němci často chtěli činiti Čechy odvislými na říši německé, protože kdysi prý jim platili Čechové válečný poplatek a protože prý německý císař uznal Čechy za království

moř svůj, co císař zároveň říšský...

Toto líživé tvrzení vyvráceno bylo dekretem o zrušení římské říše, jímž byl prohlášen stejný každý svazek koruny české k jejímu zrušení a neplatný.

Tak v plné svéprávnosti a samostatně žili Čechové za vlády Habsbursko-lotrinské. A v této rodině podnes korunovace každého nového panovníka měla povždy význam slavnostního utvrzení obopsmlouvy mezi králem a stavy českými uzavřené.

(Převzatá z knihy...)

Noviny z Čech.

(Zprávy od našich zpravodajů z Čech.)

(Česká poplatnost a hlásková služebnost. — Nový kartel pro Čechy ve Vídni odnese. — Česká šlechta se buntuje a Němci Husův pomník a Staročel. — Požadavky Uhrů. — Styky francouzsko-české. — Mrazy a bída v Čechách. — Nové neštěstí v dolech v Oseku u Teplíc. — Nové sbírky na Husův pomník.)

Už odpusťte, že někdy, občas, zasáhne ve svých zprávách do podrobnějších údajů. Musíme to učiniti, až často neradi, k vůli důkazu, že naše tvrzení a zprávy z Čech jsou správné, a i proto, aby se o českých věcech nabyli jasnějšího názoru. Tak i tentokrát ve směs svých zpráv vměsujeme zrnko poznání o poplatnosti české země, z kterýchž řádek nejlépe se dá poznati, jak bezhlavá to byla politika, která nejpoptatnější národ v Rakousku, činila národem na vládě nejdovlejší. Cifry promluví tentokrát za nás.

Dle statistiky ústřední stanic ve Vídni vypracované tedy nestranné, v níž obsažen je obrázek hospodářství rakouského za uplynulé pětiletí od roku 1881. až do roku 1890, byl celkový příjem Rakouska průměrně ročně 503,999,418 zlat. a to na daních přímých 104,882,168 zlatých, a na nepřímých 399,117,250 zlatých. Připadalo by tedy na hlavu jednoho obyvatele (při 23,895,413 obyvatelích v Cislajtani napočtených) přímé daně 4 zl. 48 kr., nepřímé 16 zlatých 70 krejcarů ročně. Dle toho měly by platiti země koruny české při 5,473,518 obyvatelích české národnosti daní přímých 24,521,360 zlatých, daní nepřímých 91,407,750 zlatých. — Leč nastojte: Ve skutečnosti platí Čechové přímých daní 39,773,594 a nepřímých 100,876,936 zlatých — tedy celkem skoro o 25 milionů ročně více než platiti mají!

25 milionů ročně, toť krásná suma. Kdyby ostala doma, pořídili by si za ní Čechové znenáhla vše, čeho potřebují.

Však možno namítnouti, že země tak průmyslová, obchodní a osvědčená má platiti více, než jiné chudé.

Nu, mohli bychom na to odpověditi, že nám po chudobě jiných zemí pranic není, že každý svého štěstí strhje. Ale neučiníme toho. Neopak, postavíme se na stanovisk vlády, Čechy vysávající, přiznám jí právo z Čech těžiti více, ustoupíme tedy.

Snad za to Čechy, Morava a Slezsko, když platí o 25 milionů ročně více, snad také dostanou?

Čyba lávky!

Co se týče příspěvků na říšské žele, tu platí Čechové nejvíce, vádí ročně 114 milionů samy, kde to všecky ostatní země v Cislajtani dohromady platí jen 126 milionů!!! Jsou tedy Čechy a země této koruny hlavním finančním pokladem země na říšské radě zstoupených. (Halič platí jen 1 milion!) A co dostanou Čechy na své přetřeby?

Počítejme: Veškerá vydání činí v Rakousku průměrně ročně 270 milionů, toho připadá na Čechy Morav